

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia z dnia 27 lipca 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z 17 lipca 2017 roku, na podstawie art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, odmówił ponownego ustalenia kapitału początkowego oraz przeliczenia emerytury pomostowej S. W.. Organ rentowy stwierdził, iż przedłożone wynagrodzenia za lata 1997 – 1998 pozostają bez wpływu na zmianę wysokości kapitału początkowego, a tym samym na wysokość emerytury pomostowej. Wskazane w zaświadczeniu RP-7 wynagrodzenia za wyżej wymienione lata zostały już wcześniej uwzględnione w decyzji o ustaleniu kapitału początkowego z dnia 23 grudnia 2016 roku. Najkorzystniejszy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi 58,56 % i przypada na lata 1975 – 1984. W związku z powyższym wniosek z dnia 17 lipca 2017 roku został załatwiony poprzez wydanie decyzji odmownej.

(decyzja – k. 191 akta ZUS)

Odwołanie od decyzji, w dniu 31 sierpnia 2017 roku, złożył S. W. zaskarżając ją w całości. Wnioskodawca zakwestionował wysokość wyliczonego świadczenia. W ocenie wnioskodawcy, odwołanie jest uzasadnione, ponieważ łącznie przepracował 42 lata i otrzymywał w tym czasie wysokie wynagrodzenie.

(odwołanie – k. 2)

W odpowiedzi na odwołanie, z dnia 12 września 2017 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w Ł., wniósł o jego oddalenie. Organ rentowy podkreślił, że wnioskodawca nie przedłożył żadnych nowych dokumentów mających wpływ na zmianę wysokości świadczenia.

(odpowiedź na odwołanie – k. 3)

Na rozprawie w dniu 11 kwietnia 2018 roku wnioskodawca poparł odwołanie oraz oświadczył, że nie zaliczono mu okresu, kiedy prowadził własne gospodarstwo rolne i opłacał składki do KURS w latach 1986 – 1992. Odwołujący podniósł również, że nie doliczono mu dochodów ze sprzedaży artykułów rolnych, które ma wpisane do specjalnej książeczki. Dodał, że nie uwzględniono także wynagrodzeń z okresu zatrudnienia w Zakładach (...) w K. z okresu od 2 września 1974 roku do 31 stycznia 1978 roku.

(oświadczenie wnioskodawcy – e – protokół rozprawy z dnia 11 kwietnia 2018 roku – 00:00:42 – 00:11:53 – k. 15, płyta CD)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny

S. W. urodził się (...).

(bezsporne)

Decyzją z dnia 23 grudnia 2016 roku (znak (...) -2016) Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w K., ustalił wysokość kapitału początkowego S. W. na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 62.892,28 zł. Wskaźnik wysokości podstawy kapitału początkowego wyniósł 58,56 %. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 714,95 zł, okresy składkowe w wymiarze 12 lat, 10 miesięcy i 2 dni, tj. 154 miesiące oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 2 lat, 10 miesięcy i 16 dni, tj. 34 miesiące. Ustalony współczynnik, proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego, wyniósł dla ubezpieczonego 57,17 %. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił następujących okresów:

- od 16 kwietnia 1981 roku do 20 kwietnia 1981 roku, gdyż po zakończeniu służby wojskowej wnioskodawca nie wrócił do pracy;

- od 1 maja 1984 roku do 19 października 1992 roku, gdyż przy ustalaniu kapitału początkowego nie uwzględnia się okresu pracy w gospodarstwie rolnym.

(decyzja – k. 4 – 5 akta ZUS)

W dniu 17 lipca 2017 roku S. W. złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalno – rentowego.

(wniosek o ponowne ustalenie świadczenia – k. 188 akta ZUS)

W okresie od 2 września 1974 roku do 31 stycznia 1978 roku wnioskodawca był zatrudniony w Zakładach (...) w K., w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku frezera.

(świadczenie pracy z dnia 31 stycznia 1978 roku – k. 18)

Wysokość wynagrodzenia wnioskodawcy w latach 1974 – 1978 wyniosła:

- od 2 września 1974 roku – 7,10 zł/h;

- od 2 grudnia 1974 roku – 8,50 zł/h;

- od 1 maja 1975 roku – 10,00 zł/h;

- od 15 sierpnia 1975 roku – 11,50 zł/h;

- od 1 lipca 1976 roku – 13,80 zł/h;

- od 1 sierpnia 1977 roku – 15,60 zł/h.

(dokumentacja osobowa wnioskodawcy – k. 18)

Decyzją z dnia 30 maja 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w Ł., na podstawie załączonych do odwołania dokumentów, z urzędu ponownie ustalił wartość kapitału początkowego S. W. na dzień 1 stycznia 1999 roku w wysokości 65.406,55 zł. Wskaźnik wysokości podstawy kapitału początkowego wyniósł 63,84 %. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 779,42 zł, okresy składkowe w wymiarze 12 lat, 10 miesięcy i 2 dni, tj. 154 miesiące oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 2 lat, 10 miesięcy i 16 dni, tj. 34 miesiące. Ustalony współczynnik, proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego, wyniósł dla ubezpieczonego 57,17 %. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił następujących okresów:

- od 16 kwietnia 1981 roku do 20 kwietnia 1981 roku, gdyż po zakończeniu służby wojskowej wnioskodawca nie wrócił do pracy;

- od 1 maja 1984 roku do 19 października 1992 roku, gdyż przy ustalaniu kapitału początkowego nie uwzględnia się okresu pracy w gospodarstwie rolnym.

Jednocześnie organ rentowy poinformował, że przy przyjęciu za okres zatrudnienia w Zakładach (...) w K. w okresie od 2 września 1974 roku do 31 stycznia 1978 roku wynagrodzenia obliczonego na podstawie stawek godzinowych z angaży (z wyjątkiem roku 1977, za który przyjęto wynagrodzenie z legitymacji ubezpieczeniowej w kwocie wyższej niż wynikająca ze stawki godzinowej) wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósłby 63,84 % z lat 1975 – 1984, natomiast emerytura na dzień jej przyznania wyniosłaby 1.430,46 zł, a od 1 marca 2018 roku – 1.475,14 zł.

(hipotetyczne wyliczenie kapitału początkowego – k. 14 – 15, informacja organu rentowego – k. 23)

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 174 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1270), kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2 – 12.

Natomiast zgodnie z ust. 2 tego przepisu, przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 wyżej wymienionego przepisu, podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18 z tym, że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja niewątpliwie wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza jednak, iż zarówno okres zatrudnienia jak i wysokość uzyskiwanego uposażenia nie może być wykazana w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25.07.1997 r. II UKN 186/97, OSNAPiUS 1998/11/342, a także wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 1997-03-04, III AUa 105/97 opubl: OSA w W. rok 1997, Nr. 2, poz. 7; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 1993-08-18, III AUr 294/93 opubl: P.. Sąd. rok 1994, Nr. 3, poz. 6).

Mając to na uwadze Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe, obejmujące analizę dostępnej dokumentacji związanej ze spornymi okresami zatrudnienia wnioskodawcy.

W przedmiotowej sprawie istota sporu ostatecznie sprowadziła się do ustalenia wysokości wynagrodzenia wnioskodawcy za okres zatrudnienia w Zakładach (...) w K. w okresie od 2 września 1974 roku do 31 stycznia 1978 roku.

Zgodnie z art. 15 w związku z art. 174 ust. 3 i 3b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjmuje się przeciętną podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z lat poprzedzających dzień 1 stycznia 1999 roku, albo – na wniosek ubezpieczonego przeciętną podstawę wymiaru składki z 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem złożenia wniosku, wybranych z całego okresu ubezpieczenia.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca domagał się uwzględnienia zarobków za okres od 1975 do 1984 roku.

Należy zauważyć, że Sąd może przyjąć do ustalenia kapitału początkowego tylko te składniki wynagrodzenia, których wysokość została ustalona w postępowaniu, w sposób niewątpliwy. W wyniku przeprowadzonego postępowania dowodowego, na podstawie załączonej do akt dokumentacji płacowej wnioskodawcy, bezsprzecznie możliwe było ustalenie wysokości wynagrodzenia S. W. za lata 1974 – 1978.

W konsekwencji, organ rentowy dokonał hipotetycznego wyliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego z dziesięciu kolejnych lat wskazanych przez wnioskodawcę, tj. od 1975 do 1984 roku. W tym wariantcie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego okazał się najkorzystniejszy, bowiem wyniósł 63,84 % przy dotychczasowym, wynoszącym 58,56 %.

Natomiast w zakresie uwzględnienia do wysokości świadczeń okresu, kiedy wnioskodawca prowadził własne gospodarstwo rolne i opłacał składki do KURS w latach 1986 – 1992 należy odnieść się do art. 10 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którym przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

- 1) okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,
- 2) przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,
- 3) przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia,

jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5 – 7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu. Tym samym, okres prowadzenia gospodarstwa rolnego, może zostać uwzględniony, lecz jedynie uzupełniająco. Oznacza to, iż niedopuszczalna jest rozszerzająca interpretacja dyspozycji art. 10 ust. 1 ustawy emerytalnej zmierzająca do zaliczania w każdym wypadku okresów pracy w gospodarstwie rolnym, zamiast wymaganych okresów składkowych w ramach ubezpieczenia pracowniczego. Przeciwnie, ponieważ art. 10 ust. 1 dopuszcza jedynie wyjątkowo i w ograniczonym zakresie możliwość traktowania okresów pracy w gospodarstwie rolnym „jak okresów składkowych” w ramach ubezpieczenia pracowniczego, powinien być on interpretowany i stosowany w sposób restrykcyjny. Tym samym okres prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego i opłacania składek do KRUS może być uwzględniony wyłącznie posiłkowo – w zakresie niezbędnym do uzupełnienia okresu, od którego zależy nabycie prawa do emerytury lub renty, ale nie w celu podwyższenia tych świadczeń. W przedmiotowej sprawie nie zachodzi taka konieczność, zatem brak jest podstaw do uwzględnienia niniejszego okresu przy wyliczeniu wysokości świadczenia.

Ponadto, brak jest również podstaw do uwzględnienia żądania w zakresie przyjęcia do wyliczenia wysokości emerytury pomostowej dochodów ze sprzedaży artykułów rolnych, które ma wpisane do specjalnej książeczki. W toku procesu wnioskodawca nie sprecyzował jakie dochody ma na myśli oraz na jakiej podstawie i z jakiego tytułu miałyby zostać uwzględnione przy wyliczeniu wysokości świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

W konsekwencji, w tym zakresie odwołanie podlegało oddaleniu.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2

k. p. c., w punkcie pierwszym sentencji wyroku zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób że zobowiązał Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w Ł., do uwzględnienia przy ustalaniu wysokości emerytury pomostowej S. W. wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego w wysokości 63,84 % z lat 1975 – 1984.

W punkcie drugim sentencji wyroku Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k. p. c. oddalił odwołanie w pozostałej części.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem i pouczeniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS, wypożyczając akta rentowe.

K. J.